

- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2019-%D0%BF#n11>.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю. Ю.*

Стороженко В. В.,
*студентка 5 групи 4 курсу, факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день ми можемо спостерігати кризовий стан такої галуззі сільського господарства як виноградарство. Варто зазначити, що дана галузь є надзвичайно важливою, оскільки вона суттєво впливає на рівень соціально-економічного розвитку регіонів. Це зумовлено тим, що виноградарство забезпечує виробництво специфічної та багатогранної продукції – виноград для споживання у свіжому, сушеному і переробленому вигляді (кишмиш, ізюм, соки, напої, сиропи, вина, коньяки, компоти, джеми, вакуум-сусло, варення, желе, маринади, мед виноградний тощо); з вижиму виробляють кормове борошно, барвники, винну кислоту, оцет; з насіння – танін і навіть масло [3]. Як справедливо зазначає Я. О. Самсонова, виноградарство відноситься до галузей, що мають перспективи виходу на світовий ринок із якісною та конкурентоспроможною виноградною продукцією [7]. Однією з причин занепаду даної галузі сільського господарства виступає недостатнє правове регулювання виноградарства.

Основним нормативно-правовим актом для даної галузі є Закон України «Про виноград та виноградне вино» [4]. Саме в цьому Законі надається поняття «виноградарства», визначено порядок ропорядження та утримання виноградників та виокремлені деякі вимоги до якості сировини. Проаналізувавши норми цього Закону, можна дійти висновку, що виноградарство ним врегульовано не-

достатньо, його норми спрямовані, здебільшого, на регулювання виноробства.

Як слушно зазначає Я. О. Самсонова, основним недоліком цього нормативного акту є його спрямованість на правове регулювання відносин у царині виноробства. Можна стверджувати, що ним фактично врегульовано відносини у сфері виноробства як підгалузі харчової промисловості. Виноградарство ж у цьому Законі розуміється як похідне від виноробства. Питання ж специфіки права власності на виноградні насадження та земельні ділянки під ними, особливостей їх надання, порядку обліку виноградників, поетапного визначення процесу вирощування винограду (як столового так і технічного), визначення суб'єктів виноградарства, їх правового статусу, механізми регулювання взаємовідносин між виноградарями та переробними підприємствами, особливості інвестиційної діяльності у виноградарстві та багато інших питань залишилися неврегульованими [7]. Також варто зазначити, що повноваження Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України у даній галузі сільського господарства закріплені у Постанові Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 р. № 83 «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства» [2].

Правове регулювання виноградарства також здійснюється на основі наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 серпня 2014 р. № 303 «Про реєстрацію виноградних насаджень», відповідно до якого реєстрації підлягають виноградні насадження технічних та столових сортів площею понад 0,5 гектара. Не підлягають реєстрації виноградні насадження, зрідженість яких становить понад 60 відсотків [6]. Важливе значення мають ДСТУ, такі як: ДСТУ 2366:2009 Виноград свіжий технічний. Технічні умови, ДСТУ 2438:1994 «Виноград свіжий столовий. Технічні умови», ДСТУ 4172:2003 «Виноград столових сортів. Настанова зі зберігання на холоді».

Отже, проаналізувавши вищезазначене можна дійти висновку, що виноградарство законодавче майже не регламентоване і це є однією з причин занепаду даної галузі. Це свідчить про необхідність вдосконалення законодавства у сфері виноградарства, в тому числі і з урахуванням зарубіжного досвіду.

Вважаємо за доцільне також проаналізувати законодавство Республіки Молдова як однієї із пострадянських країн, що належить до країн-лідерів у сфері виноградарства та виноробства. Відтак, основним Законом у даній сфері є Закон Республіки Молдова «Про виноград та вино» [5]. В ньому значна увага приділяється правовим питанням виноградного розсадництва та виноградарства. При цьому правове регулювання виноградарства здійснюється не лише з позиції сировинної бази для виноробства, як це має місце в законодавстві України. Так, регламентуються відносини у сфері виробництва, переробки та реалізації матеріалу для розмноження винограду і виноградного посадкового матеріалу, товарного винограду столових та технічних сортів. У ст. 1 Закону визначений суб'єктний склад правовідносин. Відповідно до Закону, у Республіці Молдова створюється та функціонує кадастр виноградних насаджень. У ст. 8 Закон Республіки Молдова «Про виноград та вино» детально висвітлено питання класифікації матеріалу для розмноження винограду і виноградного посадкового матеріалу. На законодавчому рівні зазначені вимоги до виноградних господарств, які здійснюють виробництво та/або реалізацію матеріалу для розмноження винограду і виноградного посадкового матеріалу (ст. 9 зазначеного Закону), така діяльність підлягає ліцензуванню. Регламентується порядок закладки виноградних насаджень (ст. 10), строк експлуатації, порядок списання та викорчовування виноградних насаджень залежно від їх виду (ст. 12) [1]. В Україні зазначені питання частково є предметом регулювання Закону України «Про насіння та садивний матеріал».

Проаналізувавши зарубіжний досвід правового регулювання відносин у сфері виноградарства, можна дійти висновку, що детальна правова регламентація виноградарства виступає важливою запорукою розвитку даної галузі сільського господарства. Тому варто внести зміни до Закону України «Про виноград та виноградне вино» щодо визначення території для виноградарства, правового статусу суб'єктів виноградарства, специфіки правовідносин, які складаються в процесі їх діяльності, поетапного визначення процесу виробництва винограду, іншої виноградної продукції.

Список використаної літератури:

1. Марченко С. І., Петрина Х. С. Порівняльний аналіз правового регулювання виноградарства та виноробства в Україні та Молдові. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 279–283.

2. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства: постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 р. № 838. *Офіційний вісник України*. 2019. № 74. Ст. 2588.

3. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції: навчальний посібник / [кол. авт]; за ред. А. М. Статівки. Харків: Юрайт, 2015, 272 с.

4. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16 червня 2005 р., № 2662-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 31. Ст. 419.

5. Про виноград та вино: Закон Республіки Молдова від 10.03.2006 р., № 57-XVI. URL: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ru/md/md031ru.pdf> (дата звернення: 30.10.2020).

6. Про реєстрацію виноградних насаджень: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 серпня 2014 р. № 303. *Офіційний вісник України*. 2014. № 84. Ст. 2381.

7. Самсонова Я. О. Правові засади виробництва й реалізації виноградної продукції в Україні: монографія. Харків: Видавництво «С.А.М.», 2012. 176 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Савельєва О. М.

Удянський В. В.,

*студент 4 курсу, 5 групи, факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРАВОВІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОХОЛДІНГІВ В УКРАЇНІ

Трансформація права власності, формування ринкової економіки, масштабна приватизація та капіталізація сільськогоспо-